

TOLK- OCH ÖVERSÄTTARINSTITUTET
Stockholms universitet

Facktext i översättning

- en kontrastiv textanalys av ett
årsredovisningsförord

av
Johanna Elf

Magisteruppsats (10 p) i översättning med inriktning på engelska

Vårterminen 2005

Handledare: Brita Fjelkestam

Examinator: Margit Bönnemark

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund och syfte	1
1.2 Material	2
1.3 Metod	2
2 Fackspråksforskning	4
2.1 Fackspråk	6
2.2 Fackspråklig texttyp	7
2.3 Ekonomiskt fackspråk	7
2.4 Årsredovisningsförordet som genre	8
3 Analys	10
3.1 Kontextanalys av källtexten	10
3.1.1 Om Ericsson	10
3.1.2 Situationskontext	11
3.1.3 Intertextuell kontext	14
3.1.4 Kulturkontext	15
3.2 Språklig analys	17
3.2.1 Stilanalys	17
3.2.2 Syntaktisk nivå	19
3.2.3 Lexikal nivå	22
4 Sammanfattning, diskussion och slutsats	24
5 Summary in English	27
6 Källförteckning	31
Bilaga – Käll- och måltext	

1 Inledning

En översättare stöter i sitt yrke på en rad olika texter. En stor del av de texterna utgörs av facktexter. Det är av flera olika anledningar en utmaning att översätta dem.

Förutom att man som översättare måste känna till vilken genre texten tillhör måste man även förstå och ha kunskap i det fackområde som texten behandlar. Dessutom måste man kunna analysera kontexten, stilen och språket i originaltexten så att översättningen, trots kulturella och språkliga skillnader, behåller samma funktion och syfte.

1.1 Bakgrund och syfte

Under mina två år på översättarutbildningen här vid Stockholms universitet har jag fått bekanta mig med en rad olika typer av facktext. Det har varit ett spännande, men samtidigt krävande arbete att sätta sig in i olika fackområden och försöka göra bra översättningar. Ett flertal texter, som jag fått i uppgift att översätta, har rört fackområdet ekonomi och därför tyckte jag att det skulle vara intressant att titta närmare på just detta område och undersöka vad som händer, rent språkligt, när man översätter en facktext.

Syftet med uppsatsen är tudelat. För att ge en bakgrund till textanalysen görs dels en fördjupning i fackspråksforskning, begreppen fackspråk och fackspråklig texttyp, ekonomiskt språk i allmänhet och genren årsredovisningsförord i synnerhet. Dels görs en kontrastiv textanalys, språklig och stilistisk, mellan en engelsk fackspråklig text och dess svenska översättning. Dessutom görs en relativt djupgående kontextanalys av källtexten för att se i vilket sammanhang texten har kommit till och varför den ser ut som den gör.

1.2 Material

Det material som analyseras i denna uppsats är årsredovisningsförordet *A letter from Carl-Henric Svanberg* från Ericsson Annual Report 2003 – summary, och dess svenska översättning *Ett brev från Carl-Henric Svanberg* från Ericssons officiella årsredovisning – sammandrag. Texterna omfattar vardera 24 sidor varav 18 sidor har analyserats. Övriga sex sidor innehåller bilder och tabeller. Texterna är hämtade från Ericssons hemsida, www.ericsson.com, i form av pdf-filer.

Eftersom jag var osäker på om källtexten ursprungligen var skriven på engelska eller svenska och vem som hade översatt den mejlade jag kundtjänst på Ericsson och frågade. Detta var svaret jag fick:

Den är ursprungligen skriven på engelska. Det är de som är ansvariga för sina resp. delar som skrivit, sen har det språkkollats av en engelsk konsult och översatts till svenska av artikelförfattarna själva eller av konsult. Vi har sedan språkkollat det hela själva så att språket blir någorlunda samstämmigt, vilket ju är svårt när så många olika personer skriver.

Årsredovisningsförordet är alltså skrivet av koncernchefen och VD:n Carl-Henric Svanberg själv, både den engelska källtexten och den svenska måltexten, i samarbete med och granskad av konsulter.

1.3 Metod

Jag använder mig av böckerna *Att analysera text. Stilanalys med exempel* av Lars Melin och Sven Lange (2000) och *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys* av Lennart Hellspong och Per Ledin (1997) när jag analyserar texterna. Jag börjar med att utifrån Hellspong och Ledins modell göra en kontextanalys av källtexten (3.1) där texten undersöks i tre olika sammanhang, *situationskontext* (3.1.2), *intertextuell kontext* (3.1.3) och *kulturell kontext* (3.1.4). I detta kapitel tittar jag även närmare på företaget Ericsson (3.1.1). Därefter gör jag en kontrastiv språklig analys av käll- och måltext (3.2), som

börjar med en stilanalys (3.2.1) och fortsätter med en analys på syntaktisk (3.2.2) och lexikal nivå (3.2.3).

Anledningen till att jag har valt att titta på texternas syntaktiska och lexikala nivå är att jag tror att det är här de största skillnaderna mellan käll- och måltext kommer att finnas. På den syntaktiska nivån kommer jag att titta på genomsnittlig meningslängd, fundamentlängd, ettordsfundament och läsbarhetsindex (Lix). På den lexikala nivån kommer jag att undersöka nominalkvot, verbkvot, substantivandel och antal långa ord/mening (Lom). Dessa olika undersökningar kommer att visa om det finns några språkliga skillnader mellan texterna.

Eftersom det inte är fråga om en "ren" översättning, utan snarare en parallellskrivning kanske inte skillnaderna mellan just de här två texterna kommer att vara så stora. Min hypotes är dock att det går att visa på intressanta skillnader mellan en källtext och en måltext även om det i stort sett är samma person som är författare till båda.

Innan jag går vidare till analysen kommer jag i nästa kapitel först att titta på vad man har gjort inom fackspråksforskningen i Sverige (2) och titta närmare på begreppen fackspråk (2.1) och fackspråklig texttyp (2.2). Vidare beskrivs ekonomiskt språk (2.3) och årsredovisningsförordet som genre (2.4).

2 Fackspråksforskning

Historiskt sett uppstod fackspråk i och med differentieringen i yrken. Inom varje yrkesområde skapade man sitt eget språkbruk, med speciella termer och begrepp. Platon och den grekiska filosofin har haft stor betydelse för den västerländska synen på fackspråk. Enligt Platon behövde tänkandet om form och innehåll ett "objektiverande redskap" (Laurén 1993:20), det vill säga ett speciellt

språkbruk som skiljde sig från det vardagliga språkets flertydighet. Till skillnad från ordet är termens betydelse väl avgränsad och termen kan förstås även om den förekommer isolerat, om man vet vilket fackområde den tillhör. Platon var även den förste som insåg sambandet mellan form och innehåll (Laurén 1993).

Fackspråksforskning är i Europa sedan början av 1900-talet en väl etablerad gren inom språkvetenskapen, men inom den anglosaxiska och den nordiska språkvetenskapen har det tidigare inte funnits något större intresse för denna typ av forskning. Detta beror enligt Laurén på att den anglosaxiska världen främst har arbetat med språket som system. Språkvetenskapen har här dominerats av formalingvistiken, där man studerar språkets struktur (foner, fonem, morfem, lexem och meningar)¹. Den nordiska språkvetenskapen har sedan följt forskartraditionerna inom den anglosaxiska. Man har således inte intresserat sig för språkets innehåll eller funktion, utan enbart för formen. Fackspråk ansågs vara ett ointressant språkbruk (Laurén 1993).

Språkvetenskaplig forskning i svenska facktexter är därför ett relativt nytt område i Sverige. Vid institutionen för nordiska språk på Uppsala universitet fick man dock upp ögonen för fackspråksforskning i slutet av 1970-talet. Där har, oftast under ledning av Britt-Louise Gunnarsson, ett antal undersökningar gjorts angående fackspråk och fackspråklig kommunikation. I mitten av 80-talet startades ett omfattande textlingvistiskt projekt med titeln "Facktexter under 1900-talet" och som ett följdprojekt påbörjades ytterligare en stor undersökning, "Fackspråkens framväxt", där man undersökte facktexters ordförråd. År 1992 etablerades även en forskningsgrupp för "Text och Fackspråksstudier" (TeFa), där ett flertal projekt har bedrivits. Uppsala har kommit att bli ett centrum för fackspråksforskning i Sverige. En stor del av fackspråksstudiet har här utgått från att ifrågasätta de gängse sätten att studera fackspråk. Man har inriktat sig

¹ Förklaringen till formalingvistik hittades på <http://www.lehigh.edu/~jbg1/lingmod.htm> [maj 2005]

mot textanalys på olika textuella nivåer och utvecklingen av textlingvistiska metoder och teorier har varit ett viktigt inslag (Gunnarsson 1992).

Ytterligare personer som har haft betydelse för fackspråksforskningen i Sverige är Christer Laurén och Marianne Nordman. I början av 90-talet satte de igång ett forskningsprojekt som kallades "Svenskt fackspråk". Syftet med projektet var dels att det i samhället fanns behov av "att få lingvistiskt vetande om fackspråk", dels att "ett språks anseende är beroende av hur användbart det är" (Laurén 1993:7). Man ansåg att fackspråk var ett viktigt område att forska inom. Boken *Fackspråk. Form, innehåll, funktion* av Christer Laurén (1993) är delvis en redovisning av detta forskningsprojekt.

Genom projektet upptäckte Laurén och Nordman hur ensidig den svenska språkforskningen hade varit. Trots att den europeiska fackspråksforskningen varit mycket mångsidig hade man i Sverige inte uppmärksammat den. Laurén misstänker att det möjligen berodde på de svenska forskarnas bristande språkkunskaper. Projektet är därför ett försök att i viss mån reparera de brutna europeiska traditionerna (Laurén 1993).

2.1 Fackspråk

Hur definieras då fackspråk? Enligt Laurén finns det ingen slutgiltig definition av begreppet fackspråk eftersom det ligger i sakens natur att forskaren, beroende på syfte med forskningen, snarare tolkar begreppet än definierar det. I synen på vad fackspråk är betonade man till en början termerna och ordförrådet för att senare tala om texten. Idag fokuserar man snarare på textbegreppet och kommunikationsaspekterna.

Den franske lexikologen Alain Rey har betonat att det inte bara är fackspråkets språkbruk, språkssystem och terminologi som gör det speciellt utan framför allt att det är "det språkliga uttrycket för en sammanhängande

begreppsvärld” (Laurén 1993:10). När man ska ta ställning till om en text eller en kommunikationssituation ska klassificeras som fackspråklig eller inte är det intressant att titta på kommunikationsaspekten.

Laurén betonar att det är viktigt att tänka på att fackområden kan gå omlott och därmed även deras språkbruk. Fackområden kan också ligga mycket långt från varandra i fråga om objekt och aspekt och därmed även i fråga om språkbruk. Vad det handlar om är en glidande skala från det rena fackspråket till det vardagliga språket. Även om man som forskare skriver en vetenskaplig text som ska läsas av kolleger inom området kan man ha behov eller intresse av att popularisera språket. Enligt Laurén finns det också en utbredd enighet om att relationen mellan sändaren och mottagaren är viktig för varje definition av begreppet fackspråk.

2.2 Fackspråklig texttyp

Fackspråklig texttyp, som även kallas fackspråkligt stilmönster, är ett begrepp som hör till fältet fackspråk. Det handlar om stilmönster som grundar sig på konventioner och normer som är ett resultat av en lång historisk utveckling. Begreppet texttyp har intresserat både översättare och fackspråksforskare. För en översättare är det viktigt att kunna kategorisera den text som ska översättas, så att översättningen fungerar i den tänkta kommunikationssituationen. För en fackspråksforskare är det nödvändigt att välja en korpus så att jämförelser utförs mellan jämförbara enheter.

Ju mer krävande en facktext är innehållsligt sett desto fler egna språkliga kännetecken har den från fackområdets eget fackspråk. När innehållet är mindre krävande tar formen, d v s texttypen, överhand. För övrigt kännetecknas facktexter av att de semantiskt bygger på en enda tolkning och att de förmedlar

en direkt och ofta tidsbunden information. Facktexterna återger en objektiv verklighet och får därför ofta en undervisande karaktär.

De fackspråkliga texttyperna anses även intressanta för språkundervisning, eftersom man kan lära ut hur deras språkdrag ser ut. Både den som producerar text i original och den som översätter måste känna till texttypernas kännetecken för att kunna uttrycka sig acceptabelt (Laurén 1993, Ingo 1991).

2. 3 Ekonomiskt fackspråk

Ekonomiskt fackspråk kan ses som en samlande benämning för flera fackspråk som gränsar till varandra och går om lott. För att göra en noggrannare indelning kan man tala om nationalekonomins, redovisningens, marknadsföringens och administrationens språk, en indelning som har en viss tradition inom högskolestudier på svenska. Företagsekonomer ser ofta de tre sista fackspråken som delar av samma vetenskap.

Den svenska språkforskningen inom de ekonomiska vetenskaperna är i det närmaste obefintlig. Trots det brukar svenska språkhistoriker tala om inflytande från italiensk bankterminologi. En förklaring till detta är, enligt Laurén, att man inte bedrivit språkundervisning vid handelshögskolorna i Sverige i samma omfattning som vid vissa kontinentala handelshögskolor (Laurén 1993).

I boken *Från kunskapens frukt till Babels torn: en bok om fackspråk* (1987) av Christer Laurén och Marianne Nordman beskrivs företagsekonomins språk mer specifikt. På grund av att ekonomiområdet snabbt har expanderat och tagit emot metoder och tankesätt från andra vetenskaper, framför allt från beteendevetenskapen, har en mängd ny terminologi också kommit in. Detta gör företagsekonomin till en svårgripbar företeelse enligt Laurén och Nordman.

Eftersom företagsekonomin idag domineras av amerikanska forskare betyder det att terminologin i svenskt fackspråk påverkas av engelskan.

2.4 Årsredovisningsförordet som genre

Årsredovisningsförordet är en del av årsredovisningen, som är en ”offentlig rapport med främst ekonomisk och finansiell information som aktiebolag, ekonomiska föreningar och vissa företag med annan associationsform samt vissa större företag enligt lag är skyldiga att avge”.² De obligatoriska delarna av en årsredovisning är: resultaträkning, balansräkning, noter och förvaltningsberättelse.

Årsredovisningen är det viktigaste kommunikationsinstrumentet mellan ett företags styrelse och dess aktieägare. Den beskriver och redogör för företagets verksamhet och resultat under det gångna året. Årsredovisningsförordet, det vill säga brevet från styrelsen, styrelseordföranden, koncernchefen eller VD: n, är den del som inleder och som är den mest lästa delen (Andersson 1997:2).

Vilka språkliga krav ställs då på en årsredovisning? I den svenska årsredovisningslagens (1995:1554) 2 kap § 5 står det följande om språk och form: ”Årsredovisningen skall avfattas på svenska i vanlig läsbar form”, en inte alltför uttömmande definition.

Det finns dock ett antal internationella organisationer som i viss mån påverkar begrepps- och termutveckling internationellt, såsom Internationella handelskammaren (International Chamber of Commerce, ICC), International Accounting Standards Boards (IASB) och Fédération des Experts Comptables Européens (FEE). Även den internationella handeln ger upphov till gemensamma begrepp och begreppssystem.

Bo Andersson har skrivit om denna genre i sin artikel *Årsredovisningsförordet. Några kontrastiva iakttagelser*. (1997) där han har undersökt tre bankers årsredovisningsförord, en engelsk, en svensk och en tysk bank. Trots att årsredovisningsförordet är en mycket viktig genre inom ekonomiskt fackspråk förekommer det enligt Andersson mycket lite forskning

² Källa: www.ne.se [april 2005]

på området och forskning med kontrastiva studier har bara påbörjats. Hans undersökning visar att det går att fastställa viktiga och intressanta skillnader mellan texter som tillhör samma genre, men är tillkomna i olika kulturer. Till exempel visar hans resultat att texternas längd varierar, att de brittiska och svenska texterna tydligt använder sig av illustrativa exempel och att den tyska texten präglas av mindre läsarvänlig inriktning. Vi får tillfälle att komma tillbaka till och titta närmare på årsredovisningsförordet som genre i kontextanalysen av källtexten nedan.

3 Analys

För att få en bättre bild av källtexten *A letter from Carl-Henric Svanberg* och måltexten *Ett brev från Carl-Henric Svanberg* följer här en analys av dessa texter.

3.1 Kontextanalys av källtexten

För att förstå varför en text har kommit till och varför den ser ut som den gör måste den ses i sitt sammanhang, sin *kontext*. Den modell jag använder mig av för att analysera källtextens kontext kommer från *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys* av Lennart Hellspång och Per Ledin (1997:49-64). Denna modell tar upp tre olika sammanhang för en text:

1. **Situationskontext** (3.1.2)
2. **Intertextuell kontext** (3.1.3)
3. **Kulturkontext** (3.1.4)

Vad dessa tre kontexter innebär förklaras närmare i analysen nedan. Innan jag går vidare till kontextanalysen kan det emellertid vara intressant att få en kort bakgrundshistoria om företaget Ericsson.

3.1.1 Om Ericsson³

Lars Magnus Ericsson etablerade 1876 ett företag, L.M Ericsson & Co (senare AB L.M Ericsson & Co), för tillverkning av telefonapparater. 1918 slog sig företaget samman med Stockholms Allmänna Telefon AB till Allmänna Telefon AB Ericsson. De första utlandsetableringarna skedde redan i början av förra seklet med bland andra Ryssland (1917) och Mexico.

Ericsson har under åren samarbetat med svenska Televerket. Under 1970-talet utvecklades AXE-systemet som gav Ericsson stora framgångar på världsmarknaden och ett bra utgångsläge för att klara de nya kapacitetskrav som ställs när även data och bilder ska överföras.

Telefonaktiebolaget LM Ericsson, Stockholm, är moderbolag till Ericsson-koncernen som idag är ett internationellt verksamt telekommunikationsföretag. Koncernen arbetar med produkter och tjänster för både fast och mobil kommunikation i allmänna och privata nät. Ericssons kommunikationssystem finns installerade i 140 länder och ca 40 % av världens mobiltelefonabonnenter kopplas i system installerade av Ericsson.

Ericsson ägs gemensamt av aktieägarna. Investor AB och AB Industrivärden (stora investmentbolag) äger dock en stor majoritet av A-aktierna, vilket gör Ericsson till en viktig del av Wallenbergssfären och SHB-sfären (Handelsbanksgruppen).

En allt tuffare konkurrens på världsmarknaden var anledningen till att Ericsson, år 2001, slog sig samman med den japanska Sony-koncernen till Sony Ericsson Mobile Communications AB, där företagen äger hälften var. Ericssons största marknader finns i Västeuropa (som står för 31 % av koncernens omsättning), Asien och Oceanien (25 %), Latinamerika (15 %) samt

³ Källa: www.ne.se [maj 2005]

Nordamerika (14 %). Denna information kan jag använda mig av i kontextanalysen av källtexten *A letter from Carl-Henric Svanberg*.

3.1.2 Situationskontext

Situationskontexten är den kontext som ligger närmast texten och den kan delas in i tre delar, nämligen **verksamhet**, **deltagare** och **kommunikationssätt**. Den **verksamhet** som texten förekommer i är alltså telekommunikationsföretaget Ericsson. Eftersom vissa företag enligt lag är skyldiga att avge en årsredovisning skulle en snävare avgränsning av verksamheten vara företaget som aktiebolag. En vidare avgränsning skulle däremot vara näringslivet i stort.

Verksamhetens syfte är, som nämndes ovan, att erbjuda ”produkter och tjänster för både fast och mobil kommunikation i allmänna och privata nät”. Texter är en viktig del av verksamheten och årsredovisningen är en viktig text i kommunikationen mellan Ericssons styrelse och aktieägarna.

Texten skrevs i början av år 2004 och publicerades senare samma vår. Eftersom det handlar om en ”årlig” redovisning är den i högsta grad beroende av sin tid. Den är bara intressant och aktuell tills nästa årsredovisning kommer ut.. Texten förutsätter att man är insatt i hur näringslivet fungerar och i synnerhet då ett aktiebolag. Vidare måste man, för att förstå vissa delar av texten i detalj, vara tekniskt, närmare bestämt telefontekniskt, bevandrad (se exempel nedan angående språkbruk).

Deltagarna i den kommunikationsprocess som texten ingår i är en stor och öppen grupp, vilket är naturligt eftersom det är en offentlig text. Textens *producenter* är dels koncernchefen och VD: n Carl-Henric Svanberg själv och dels den konsult som språkgranskat texten. Svanberg är dessutom textens *sändare* utåt, d v s ansvarig för texten.

Det är viktigt att påpeka att texten bygger på de delrapporter som Ericsson gav ut under året 2003 och därför indirekt involverar ännu fler producenter. Att det är koncernchefen och VD:n som står utåt som sändare är säkerligen betydelsefullt eftersom det är han som förmodligen har den högsta statusen på företaget.. Vem den primära *mottagaren* av texten är framgår explicit på förordets framsida; "Dear fellow shareholder", det vill säga aktieägaren. Men man skulle också kunna tänka sig att anställda, olika börsanalytiker, personer på företag som Ericsson samarbetar med och personer på konkurrerande företag samt en intresserad allmänhet (eventuellt blivande aktieägare) skulle kunna ses som sekundära mottagare. Till de potentiella mottagarna räknas också personer som, avsiktligt eller inte, läser texten på Ericssons hemsida. Det finns ingen som är förpliktad att läsa den utan det sker högst frivilligt.

Den sista delen av situationskontexten rör textens **kommunikationssätt**. Textens huvudsakliga funktion eller syfte är att informera aktieägarna om Ericssons verksamhetsår 2003, genom att sammanfatta och analysera företagets resultat. Dessutom ger man en inblick i vad som komma skall, d v s företagets framtid. Ett underliggande syfte skulle kunna vara att följa årsredovisningslagen.

Texten tillhör genren årsredovisning eller närmare bestämt årsredovisningsförord. Språkbruket som används är ekonomiskt och telefontekniskt fackspråk varvat med allmänspråk. De flesta läsarna kan nog förstå textens budskap i stort, men för att förstå texten i detalj måste man ha kunskap om Ericsson och telekomindustrin. Det finns en hel del termer och fackspråkliga uttryck. Följande menings fetstilta ord får tjäna som exempel:

For example, our **GSM/WCDMA** and **CDMA2000 products** were once entirely different from one another, but today they use the same **software** and **hardware** in many areas of the **core network** and **service layer**. (s.9)

Aktieägarna får automatiskt en papperskopia av texten hemskickad, medan övriga antingen kan läsa den på Ericssons hemsida, i form av html- eller pdf-filer, eller beställa en papperskopia genom Ericssons årsredovisningsservice alternativt kundtjänst. Eftersom den finns på Internet är mediet i högsta grad öppet och vem som helst har tillgång till texten.

3.1.3 Intertextuell kontext

Den **intertextuella kontexten** handlar om vilka andra texter och textsorter som texten samspelar med. Den tydligaste intertextualiteten är att källtexten bygger på och sammanfattar de övriga delarna av årsredovisningen (framgår explicit genom att det överst på varje sida står "ERICSSON SUMMARY ANNUAL REPORT 2003") och delrapporterna som kom ut under 2003.

Den *vertikala intertextualiteten* handlar om att texten är en del av en tradition och bygger på tidigare texter inom samma genre. Vad gäller formen så finns det inga påtagliga traditioner för hur ett årsredovisningsförord ska se ut. Detta blir tydligt när man tittar på andra företags årsredovisningsförord angående titlar och längd, till exempel Volvos "CEO Comment"⁴ som är en sida lång eller Nokias "Review by the Board of Directors"⁵ som är tre sidor lång, visserligen med relativt kompakt text.

Vad gäller innehållet så är den vertikala intertextualiteten starkare så till vida att ett årsredovisningsförord alltid på ett sammanfattande sätt har redogjort för ett företags verksamhet.

Texten har också förbindelser med texter från andra genrer och verksamheter. Detta kallas för *horisontell intertextualitet* och förbindelserna kan vara både öppna och dolda. Den tydligaste horisontella intertextualiteten som källtexten

⁴ Källa: <http://www3.volvo.com/investors/finrep/ar04/eng/financialreport/> [maj 2005]

⁵ Källa: <http://www.nokia.ie/nokia/0,8764,56222,00.html> [maj 2005]

har är med genren "brev". Detta uttrycks öppet i titeln på årsredovisningsförordet; "A letter from Carl-Henric Svanberg". Precis som i ett brev får man i början reda på vem texten vänder sig till; "Dear fellow shareholder" och avsändaren är också explicit uttryckt; "Yours sincerely CH Svanberg". Det är intressant att just dessa delar är de enda som är skrivna för hand, vilket gör att det påminner ännu mer om just ett brev. Att förordet är utformat som ett brev gör att man får känslan av att Carl-Henric Svanberg skriver direkt till just mig som läsare. Det tilltalar säkert ett stort antal läsare och gör att fler intresserar sig för att läsa vidare.

Fler exempel på *öppen horisontell intertextualitet* är "last year's annual report" (s. 1), "text messages" (s. 13), "e-mails", "stock market reports", "weather forecasts", "news" (samtliga s. 15) och "contracts" (s. 19).

Dold horisontell intertextualitet skulle kunna vara att produkter och tjänster beskrivs på ett sätt som liknar reklamgenren. Ett exempel är "So the natural evolution of telecommunication is towards one seamless network, ⁽⁸⁾ where we can all reach whoever we need, in whatever way we prefer" (s. 21). Denna typ av intertextualitet är mycket viktig eftersom målet med texten ändå måste sägas vara att övertyga eller övertala läsaren.

3.1.4 Kulturkontext

"Kulturen kan vi se som människors sätt att leva och verka inom ett visst område under en viss period. Den ger de övergripande förutsättningarna för en text", skriver Hellspong och Ledin (1997:58). De urskiljer tre sidor av kulturkontexten, nämligen **den materiella kulturen**, **den sociala organisationen** och **den andliga kulturen**.

I **den materiella kulturen** ger till exempel Internet möjligheten för producenterna att nå en mycket större och mer blandad grupp av läsare.

Datortekniken gör det också enklare att grafiskt formge sin text med bilder och tabeller.

Den sociala organisationen handlar om de handlingsmönster som vuxit fram i ett visst samhälle och som präglar människors liv. Nationalencyklopedin skriver följande om hur det kommer sig att redovisningen blev offentlig:

Rapportering av företags resultat och ställning har förekommit länge men riktade sig till en början normalt till ägaren av företaget. Den offentliga redovisningen är nära knuten till framväxten av aktiebolagsformen, som bl.a. medförde att många delägare inte deltog i verksamheten och således inte direkt fick information om den. För att tillgodose informationsbehovet infördes nya lagar. En orsak till kravet på offentliggörande av informationen var samhällets behov av att kontrollera aktiebolagen, som till en början i flera fall användes för svindlerier och av somliga uppfattades som omoraliska.

Det ligger i företagets intresse att informera aktieägarna om året som varit på ett så tydligt och överskådligt sätt som möjligt. Årsredovisningsförordet är, som jag nämnt tidigare, en mycket viktig text i denna kommunikation. I Sverige har *Aktiespararna* tillsammans med *Dagens Industri* varje år en tävling där de utser "årets mest aktieägarorienterade årsredovisning"⁶. Även Stockholmsbörsen har en liknande tävling och dessa tävlingar påverkar säkert språket i och utformningen av i alla fall de svenska årsredovisningarna.

⁶ Källa: www.di.se [maj 2005]

Den andliga kulturen rör de tankesätt, attityder och värderingar som finns i ett samhälle. I källtexten kan man peka på att det finns en öppenhet, det vill säga att man så öppet och så noggrant som möjligt vill redovisa företagets resultat. Man undanhåller inte heller negativa resultat, utan försöker komma med lösningar på de problem som finns.

Det finns också en känsla av gemenskap och tillhörighet som bland annat visar sig genom bruket av det personliga pronomenet "we" och genom beskrivning av situationer som många kan känna igen sig i. Samtidigt gör termerna och de fackspråkliga uttrycken att inte alla kan räknas in i gemenskapen, vilket i sin tur får aktieägaren och den insatte att känna sig exklusiv. Dessutom riktar sig texten till dem som följer med och gillar den tekniska utvecklingen samt ser ökade och nya möjligheter i de produkter och tjänster som erbjuds.

Den svenska måltexten, *Ett brev från Carl-Henric Svanberg*, har i stort sett samma kontext som källtexten. Den största skillnaden är att måltexten inte har en lika stor mottagargrupp som källtexten beroende på att det finns så många fler som kan engelska än svenska.

3.2 Språklig analys

Melin & Lange skriver i sin bok *Att analysera text. Stilanalys med exempel* att de "vill visa hur iakttagelser av språkformen kan bidra till en välgrundad karakteristik av texten" (2000:5). De rekommenderar att man använder sig av flera olika modeller när man analyserar en text. Modeller som kompletterar varandra och som kan ge resultat i form av "lätthanterliga analysredskap" eller "tydlig resultatredovisning" (2000:6).

3.2.1 Stilanalys

Utgångspunkt för stilanalysen bör enligt Melin & Lange vara textens ”hur-det-sägsdimension” (2000:7), det vill säga de intryck läsaren får av en text efter en första genomläsning av den. Det är dessa förstahandsintryck som utgör de första hypoteserna om texten och som senare, under granskningen eller undersökningen, kommer att prövas och bidra till att läsaren får allt fler föreställningar om texten. Läsaren/undersökaren börjar således med att "översätta" sina intryck till stilpåståenden och karakteriserar därmed texten.

Efter en första genomläsning av källtexten, *A letter from Carl-Henric Svanberg*, upplevde jag den en aning ojämn i stilen. Den inledande texten (sida 1) och ”slutordet” (från sida 21, rad 18 och framåt) känns till exempel mycket mindre fackspråkliga än de andra tre delarna. Här används en mer informell och talspråklig stil. Texten är i det hela informativ och uppdelningen av texten i tre delar gör den åskådlig och mer lättsmält än om den hade varit en enda lång sammanhängande text. Bilder och tabeller gör även sitt för att lätta upp texten, genom att göra den mer konkret och ge åskådliga exempel.

Även om stilen känns ojämn visar dock författaren sin närvaro genom hela texten, genom användandet av personliga pronomen som *I* och *we*, något som var väntat eftersom texten trots allt är ett brev. Dessutom använder han direkt tilltal ett flertal gånger: *Dear fellow shareholder* (sida 1, rad 1), *I can tell you* (sida 1, rad 10) och *I hope you share my enthusiasm for our future* (sida 25, rad 2-3) och *Yours sincerely* (sida 25, rad 5), vilket ger texten en personlig stil. Författaren visar också sitt engagemang genom en rad starka adjektiv, som till exempel *exciting*, *extraordinary*, *exceptionally*, *incredible*, *unique*, *attractive*, *extremely*, *greater*, *enormous*, *remarkable* och *wonderful*. De flesta adjektiv används för att styrka ett substantiv i positiv bemärkelse.

Både inledningen och slutordet är också mer kortfattade och sammanfattande än de andra delarna. Delarna 1, 2 och 3 är betydligt mer formella, sakliga och informationspackade. Författaren strävar emellertid hela tiden efter att inte göra texten för tung och fackspråklig. Ibland tenderar den att bli lite väl klyschig och det finns en hel del "sloganliknande" partier i slutordet, t ex *where we can all reach whoever we need, in whatever way we prefer* (sida 21, rad 25-26) och *any place, any time, quick and simple* (sida 23, rad 5).

I nästa steg av analysen kommer jag att analysera de båda texterna rent språkligt. Till min hjälp behöver jag en modell för språket och jag har valt att, precis som Melin & Lange, "se språket som en konstruktion i flera nivåer" (2000:14). Till skillnad från dem kommer jag, i min analys, endast att koncentrera mig på den syntaktiska och den lexikala nivån. Som jag nämnde ovan har jag valt att lägga tyngdpunkten på just dessa nivåer eftersom jag tror att det är här de största skillnaderna mellan käll- och måltext kommer att finnas.

3.2.2 Syntaktisk nivå

För att få en tydlig överblick över resultaten väljer jag att först presentera dem i form av en tabell:

	Meningslängd	Fundamentlängd	Ettords-fundament	Läsbarhetsindex (Lix)
Källtext (engelsk)	17,5	3,3	42 %	48
Måltext (svensk)	16,4	2,4	52 %	48

Tabell 1. Resultat på syntaktisk nivå

På den syntaktiska nivån började jag med att analysera **den genomsnittliga meningslängden**, det vill säga antal ord per grafisk mening. Meningen är den

högsta syntaktiska nivån och genom att analysera den får man ett grepp om syntaxen i stort. Långa meningar orsakas ofta av långa nominalfraser, samordning och underordning av satser samt uppräkningsfraser. En fördel med att dela upp informationen i fler meningar är att den inte blir lika tung och kompakt. En nackdel kan vara att sammanhanget inte blir lika tydligt och att redundansen ökar.

Som framgår av tabellen ovan har källtexten en genomsnittlig meningslängd på nästan ett ord mer än måltexten, 17,5 respektive 16,4. En bidragande anledning till att källtexten får en högre siffra är att man på fem ställen har valt att göra om en mening i källtexten till två meningar i måltexten (s.1, 4, 5, 20 och 21). Dessutom har källtexten fler ord än vad måltexten har, 100 stycken för att vara mer exakt. Den genomsnittliga meningslängden är för båda texterna relativt hög och kan jämföras med ett genomsnitt för svensk fackpress på 15,9 (Melin & Lange, 2000:166).

Vidare har vi resultatet för **fundamentlängden**. Fundamentet har en viktig syntaktisk position och definieras som det som kommer före huvudsatsens finita verb. En mening med långa fundament är vänstertung, det vill säga har mycket information innan det finita verbet, och en mening som har de flesta ord efter det finita verbet är högertung. Att ge en mening vänstertyngd kan vara ett sätt att öka tydligheten för läsare.

I samband med fundamentlängden är det viktigt att påpeka att det finns strukturella skillnader mellan det engelska och det svenska språket.⁷ Engelskan har normalt rak ordföljd i påståendesatser, det vill säga att subjektet står före verbet som i sin tur följs av eventuellt objekt och/eller predikatsfyllnad (SVO-språk). Det gäller även när meningen inleds med ett adverb: "Yesterday we went to the cinema." På svenska skulle denna mening få omvänd ordföljd: "Igår gick

⁷ Förklaringar kommer från: Svartvik & Sager 1996:420-424 och Dahl 2003:32-33.

vi på bio.” Svenskan är också ett SVO-språk men tillämpar även den så kallade V2-regeln, vilket innebär att det finita verbet alltid står på andra plats i påståendesatser. Dessa strukturella skillnader gör att engelska meningar automatiskt oftast får längre fundament än svenska.

Detta visade sig också stämma i denna undersökning. Källtexten har 3,3 ord per fundament mot måltextens 2,4. Även nästa resultat, procentandelen **ettordsfundament**, visar på dessa skillnader. Källtexten har tio procent färre ettordsfundament, 42 % mot måltextens 52 %. I både käll- och måltexten har en tredjedel av fundamenten mindre än fyra ord, vilket visar på att båda texterna präglas av högertyngd. Att fundamentlängden inte blev ännu lägre för måltexten har förmodligen att göra med följande fundament på hela 27 ord; ”Vår vidsträckta erfarenhet av alla relevanta tekniker, våra kunskaper om konsumenternas behov, vårt engagemang i att utveckla öppna standarder och sådana initiativ som nätarkitektur med skilda lager gör det möjligt för oss att vara kunders bästa affärspartner”. (s. 24). Motsvarande mening på engelska har 20 ord i fundamentet och det är också det längsta fundamentet i källtexten.

Ett sätt att mäta en texts svårighetsgrad (eller tyngd) är att räkna ut dess **läsbarhetsindex (Lix)**. Det görs med följande formel: genomsnittlig meningslängd + procentandel långa ord. Meningslängden visar på en komplex grammatik och ordlängden på svårigheter med ordförrådet. Detta index mäter dock bara textens yttre egenskaper och tar inte hänsyn till textens innehåll eller disposition. Den är emellertid enkel att tillämpa och ger värden som har visat sig stämma bra överens med hur människor rangordnar texter efter svårighetsgrad⁸. Det är dock viktigt att påpeka att detta index främst är ämnat för svenska texter. Trots att det inte finns något liknande index för engelska texter kan det vara intressant att jämföra dessa två texter.

⁸ Källa www.ne.se [april 2005]

Både källtexten och måltexten får här samma resultat, 48, även om det exakta resultatet blev 48, 23 för källtexten och 47, 80 för måltexten. Detta visar att källtexten trots allt har en aning högre svårighetsgrad. Resultatet visar också att båda texterna har ett relativt högt lix, att jämföra med siffrorna för saklitteratur på 47 (svår) och facklitteratur på 56 (mycket svår) (Melin & Lange 2000:166). Återigen är det viktigt att påpeka att dessa siffror är baserade på svenska texter.

3.2.3 Lexikal nivå

Resultaten på den lexikala nivån ser ut enligt följande:

	Nominalkvot	Verbkvot	Substantivandel	Långa ord/mening (Lom)
Källtext (engelsk)	1,3	1,9	27 %	5,38
Måltext (svensk)	1,0	1,4	24 %	5,16

Tabell 2. Resultat på lexikal nivå

En text kan vara antingen nominal eller verbal. En nominal text är informations-tät och konstaterande, medan en verbal text är mer resonerande och informationsgles. För att räkna ut nominalkvoten divideras antalet substantiv, prepositioner och particip med antalet verb, adverb och pronomen. Enligt Melin & Lange är medelvärdet för nominalkvoten 1,0, vilket är representativt för bl a morgontidningar (2000:48).

Källtextens nominalkvot är 1,3 och måltextens är 1,0. Det finns två anledningar till att källtextens nominalkvot är högre. Den ena anledningen är att källtexten har betydligt många fler substantiv än måltexten, vilket beror på att många

substantiv i måltexten är sammansatta. Detta visar även resultatet för andelen substantiv, som för källtexten är 27 % och för måltexten 24 %. Den andra är att källtexten också har många fler particip än måltexten, som kommer av det engelska bruket av progressiv form och andra participkonstruktioner. Detta gör också att antalet verb minskar i källtexten.

Även om normalvärdet för nominalkvoten gäller svenska texter så har källtexten en mer påtaglig nominal karaktär. Detta syns också på verbkvotsresultatet, som räknas ut genom att dividera antalet substantiv med antalet verb. Källtextens verbkvot är 1,9 och måltextens är 1,4. Medelvärdet för svenska brukstexter är 1,68 (Ledin 1991:34).

Vidare räknade jag ut antal **långa ord per mening (lom)**, där ett långt ord är ett ord med sju eller fler bokstäver. Även här får källtexten högre siffror än måltexten, 5,38 mot 5,16. Skillnaden är dock marginell. Dessa resultat kommer jag att diskutera vidare nedan i nästa kapitel.

Innan jag går vidare är det emellertid på sin plats att problematisera resultaten på den lexikala nivån. För, precis som på syntaktisk nivå, finns det skillnader språken emellan. Främst gäller det nominal- och verbkvoten och då i synnerhet synen på vad ett particip är. Både i engelskan och i svenskan är particip en infinit verbform, men skillnaden är att det i svenskan har förlorat sin karaktär som verb och räknas som en egen ordklass (Dahl 2003:83) medan det i engelskan fortfarande räknas som ett verb. Problemet är att den modell som använts ovan för att räkna ut nominal- och verbkvot inte går att tillämpa på engelska texter eftersom participen och verben inte är två olika grupper utan ska räknas ihop. Om man räknar ihop particip och verb i den engelska texten får vi följande resultat:

	Nominal-	Verb-
--	----------	-------

	kvot	Kvot
Källtext (engelsk)	1,0	1,4

Tabell 3. Resultat för lexikal nivå, engelsk modell

Källtexten fick nu ett betydligt lägre resultat, nominalkvoten blev 1,0 istället för 1,3 och verbkvoten 1,4 istället för 1,9. Värt att notera är att siffrorna är exakt samma som måltexten fick (se tabell 2). Eftersom språken skiljer sig, skulle man alltså kunna använda sig av olika modeller, få identiska resultat och således dra slutsatsen att båda texterna trots allt har samma nominala karaktär.

4 Sammanfattning, diskussion och slutsats

I detta kapitel kommer jag att sammanfatta uppsatsen i kort och diskutera mina analysresultat samt dra egna slutsatser. Syftet med uppsatsen kan delas upp i två delar. Den första delen av syftet handlade om att ge en bakgrund till textanalysen genom att fördjupa mig i fackområdet ekonomi. Jag började läsa in mig på fackspråksforskningen och jag blev väldigt förvånad över att det är en så pass ny företeelse i Sverige. Det känns dock tryggt att, som blivande översättare, veta att det numera finns material om detta forskningsområde att tillgå vid behov.

Vidare tittade jag närmare på begreppen fackspråk och fackspråklig texttyp som på intet sätt är några tydliga och lättgripbara begrepp. När det gäller fackspråk så måste man som översättare vara medveten om att de sällan är renodlade och att många fackområden påverkas av andra områden och vetenskaper. Att ett flertal forskare betonar vikten av att se på texter i ett vidare perspektiv, det vill säga på textens kommunikationssituation i stort och inte

enbart fokusera på språkbruket och termerna tycker också jag är viktigt att komma ihåg.

För att göra en snävare begränsning av begreppet fackspråk tittade jag sedan på ekonomiskt språk, som inte heller det är någon lättgripbar företeelse. På grund av en snabb expansion på området har det kommit att påverkats av andra vetenskaper, främst då beteendevetenskapen. Med tanke på att ekonomiskt språk kan ses som en övergripande benämning för flera underliggande grupper blev min beskrivning av det ekonomiska språket inte speciellt djupgående. Jag gick istället vidare till att bekanta mig med genren årsredovisningsförord. Eftersom förordet är del av en annan genre, det vill säga årsredovisning, och eftersom det finns så lite forskning om just förordet som genre valde jag att skriva även om årsredovisningen som genre.

Den andra delen av syftet var att analysera årsredovisningsförordet *A letter from Carl-Henric Svanberg* (källtexten) från Ericssons årsredovisning, 2003, och dess svenska översättning *Ett brev från Carl-Henric Svanberg* (måltexten). Först gjordes en kontextanalys av källtexten genom att titta på texten ur tre olika perspektiv, situationskontext, intertextuell kontext och kulturkontext. Att jag valde att enbart analysera källtexten var för att jag ansåg att måltextens kontext var i stort sett densamma som för källtexten. Det enda som skiljer sig är att antalet potentiella mottagare av texten är mycket större för källtexten än för måltexten.

Med anledning av vad jag skrev tidigare om vikten att se på textens kommunikationssituation i stort är Hellspong och Ledins modell mycket användbar. Den är tydlig och enkel att tillämpa. Det finns mycket i kontextanalysen som kan kännas självklart, men denna modell gör det på många sätt enklare att göra alla dessa iakttagelser. Det är en modell som jag ska försöka

att ha i åtanke varje gång jag översätter en text och jag kan verkligen rekommendera andra översättare att använda sig av den.

I nästa del av analysen formulerade jag mina intryck om textens stil. Jag valde även här att enbart diskutera källtextens stil eftersom jag ansåg att måltextens stil inte skiljer sig nämnvärt från källtextens. Det jag kom fram till var att texten är en aning ojämn i stilen. Början och slutet är mindre fackspråkliga och mer informella än den övriga texten, som är mer saklig och informationspackad. Det finns dock hela tiden en strävan från författarens sida att lätta upp textens tyngd och fackspråkighet med ett enklare språk och genom att göra texten konkret med bilder och tabeller.

I övrigt är texten personlig (visas genom att författaren genomgående använder personliga pronomen som *I* och *we* samt genom brevstilen), engagerande (starka adjektiv) och har en tydlig disposition (uppdelning i tre ”punkter”). Därefter gjordes en kontrastiv analys av käll- och måltext genom att analysera texten på syntaktisk och lexikal nivå. På den syntaktiska nivån räknade jag ut menings- och fundamentlängd, procent ettordsfundament och läsbarhet (lix). Trots att skillnaderna mellan käll- och måltextens resultat visade sig vara små, fick källtexten ändå genomgående högre resultat. Den genomsnittliga meningslängden (17,5 resp 16,4) är för båda texterna relativt hög. Fundamentlängden (3,3 resp 2,4) visar att båda texterna präglas av högertyngd, vilket även nästa resultat visade. Procentandel ettordsfundament var nämligen 42 respektive 52 %. Anledningen till att källtexten får ett högre resultat här är att det finns strukturella skillnader mellan språken. Båda språken är så kallade SVO-språk, men eftersom svenskan även tillämpar V2-regeln, det vill säga att det finita verbet kommer på andra plats i meningen, blir de engelska meningarnas fundament automatiskt längre än de svenska. Det sista resultatet, texternas läsbarhet, blev samma för både käll- och måltext, nämligen 48, är ett

ganska högt lix och visar att texterna har en relativt hög svårighetsgrad. Det är dock viktigt att påpeka att detta index är framtaget för svenska texter och att dessa siffror endast går att jämföra med svenska texter.

På den lexikala nivån räknade jag ut nominal- och verbkvot, procent substantiv samt antal långa ord per mening (lom). Även här fick källtexten, i samtliga undersökningar, högre resultat än måltexten. Resultaten för nominalkvot (1,3 resp 1,0) och verbkvot (1,9 resp 1,4) visar att källtexten har en mer påtaglig nominal karaktär än måltexten. En bidragande anledning till det är att engelskan har fler particip och svenskan minskar antal substantiv genom sammansättningar. Resultatet för substantivandel (27 resp 24 %) visar också på att källtexten är mer nominal. Det sista resultatet, antal långa ord per mening (5,38 resp 5,16) visar att källtexten återigen är något tyngre och svårare än måltexten.

Återigen är det viktigt att notera att modellen som använts inte riktigt går att tillämpa på engelska texter. Den viktigaste språkliga skillnaden mellan engelska och svenska på lexikal nivå är att participen i engelska räknas till samma grupp som verben, medan de i svenskan är en egen ordklass. För att problematisera det hela valde jag därför att räkna ut nominal- och verbkvot för källtexten, där participen och verben räknades ihop. Källtexten fick då betydligt lägre resultat och överraskande nog exakt samma resultat som måltexten fick.

Slutligen kan man sammanfatta resultaten med att säga att min hypotes, att det skulle kunna gå att visa på intressanta skillnader även om det i princip var samma person som skrivit båda käll- och måltext, bekräftades i stort. Dessa skillnader är viktigt för en översättare att känna till och kunna använda sig av när man språkligt analyserar texter i sitt yrke. För översättarbranschen är det därför av yttersta vikt att man fortsätter att forska om fackspråk och att fler kontrastiva analyser av texter som tillkommit i olika kulturerna görs.

5 Summary in English

A translator comes across a number of different kinds of texts. Many of these texts are specialized or technical texts and they are for many reasons a challenge to translate. Not only needs the translator to know which genre the text belongs to but s/he also has to understand and have knowledge about the specific area the text treats. Furthermore the translator must be able to analyse the context, the style and the language in the original text in order to keep the same function and purpose in the translation, despite cultural or linguistic differences.

The aim of this essay can be divided into two parts. On the one hand the aim was to present a background for the text analysis by making deeper studies of the area of economy. I started by reading about LSP (Language for Specific Purpose) research and was very surprised that it is such a new field of research in Sweden. As a future translator it is at least comforting to know that they are making progress in this field. Uppsala has become a center of LSP research in Sweden.

I then looked into the concepts of specialized and technical languages and text types, which not by any means are clear and obvious notions. A translator has to be aware of that specialized and technical languages are very often a mix of languages and that on area is influenced by other areas and sciences. A large number of researchers are emphasizing the importance of looking at the text in a wider perspective, that is what the text wants to communicate than only to focusing on the language and the terms.

I studied economic language which, because of the circumstances I just mentioned, is not at notion that is clear. Because of a rapid expansion the area has been influenced by other sciences, foremost the behavioural science. Finally

I looked into the genre CEO's letters and since this genre is part of another genre, the annual report, I chose to write about that genre too.

On the other hand the aim of this essay was to make a contrastive text analysis, linguistic and stylistic, between an English economic text and its Swedish translation. A relatively deep contextual analysis of the source text was also carried out to see in what situation the text was written. The material analysed was *A letter from Carl-Henric Svanberg* from Ericsson Annual Report 2003 - summary, and its translation *Ett brev från Carl-Henric Svanberg* from Ericssons officiella årsredovisning - sammandrag. In the contextual analysis I studied the text from three different perspectives; the situational context, the intertextual context and the cultural context. I used a model from *Vägar genom texten. Handbok i bruktextsanalys* by Hellspong and Ledin (1997:49-64). In view of what I wrote earlier about the importance of looking at the text's communicative situation, this is a very useful model. It is clear and easy to apply.

In the next part of the analysis I expressed my thoughts about the style of the text. I chose to discuss only the style of the source text since I think that the style of the target text is the same as that of the source text. I think that the beginning and the end of the text are less technical and more informal than the rest of the text, which is more objective and informative. All along the text is however an ambition from the writer to make the text less heavy and technical by using a simple language and making the text more concrete with pictures and tables. Moreover the text is personal (shown through the use of the personal pronouns *I* and *we* and through the style of a letter), affectionate (strong adjectives) and has a clear disposition (divided into three parts).

Finally, a contrastive analysis between source and target text was carried out by analyzing the texts on a syntactic and lexical level. On the syntactic level I

looked at the sentence length, the number of words occurring before the finite verb (“fundamentlängd”), the number of sentences with only word before the finite verb (“ettordsfundament”) and readability (“läsbarhet, lix”). Even though the differences between the texts appeared to be small, the source text nevertheless got higher results all through. The sentence length (17, 5 and 16, 4) is relatively high for both texts. The number of words occurring before the finite verb (3, 3 and 2, 4) shows that both texts have the most information after the finite verb. The next result, the number of sentences with only one word before the finite verb (42% and 52%) is also a proof of that. The main reason to the source text's higher result is the structural differences between the two languages. Both the English and the Swedish language are SVO-languages (Subject-Verb-Object), but since the Swedish language also applies the V2-rule, i.e. that the finite verb always comes second in the sentence, the number of words before the finite verb in an English sentence automatically has to be higher. The last result, the readability, was the same for both texts, 48. It is a rather high "lix" and shows that the texts are relatively difficult to read. It is important to point out that this index of readability is made for Swedish texts and are therefore not really applicable on English texts.

On the lexical level I looked at the nominal and the verbal quota, noun percentage and the number of long words per sentence (lom). Once again the source text got higher results than the target text. The results for the nominal quota (1, 3 and 1, 0) and the verbal quota (1, 9 and 1, 4) shows that the source text has a more nominal nature. An explanation to these results is that the English language has far more participles and that the Swedish language reduces the number of nouns through compounds. The result for the noun percentage (27% and 24%) also shows that the source text is more nominal. The last result, the number of long words per sentence (5, 38 and 5, 16) also proofs that the

source text is a little heavier and more difficult than the target text. Once again it is important to point out that the models used are not really applicable on English texts. The main linguistic difference between English and Swedish on a lexical level is that the participles in English belong to the verbs while they in the Swedish language are considered a word class on their own. For this reason I decided to recount the nominal and the verbal quota for the source text, by adding the participles to the verbs. The source text got considerable lower results (1, 0 and 1, 4) and surprisingly enough these results turned out to be the same as for the target text.

Finally my hypothesis, that it would be possible to show on interesting differences even though both the source and the target text was in principle written by the same person, was confirmed on the whole. These differences are important for a translator to be aware of and to be able to use that knowledge when linguistically analyzing texts. For the branch as a whole it is of utmost importance that the LSP research continues and that more contrastive analysis between texts from different cultures are made.

6 Källförteckning

Primärlitteratur:

A letter from Carl-Henric Svanberg från Ericsson Annual Report 2003 –
summary

Ett brev från Carl-Henric Svanberg från Ericssons officiella årsredovisning –
sammandrag

Facklitteratur:

Andersson, Bo. 1997. *Årsredovisningsförordet. Några kontrastiva iakttagelser.*
TeFa nr 22. Uppsala universitet. Uppsala

Dahl, Östen. 2003. *Grammatik*. Studentlitteratur. Lund

Gunnarsson, Britt-Louise. 1992. *Forskning om fackspråk. TeFa nr 1*. Uppsala universitet. Uppsala

Hellspång, Lennart och Ledin, Per. 1997. *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys*. Studentlitteratur. Lund

Lange, Sven och Melin, Lars. 2000. *Att analysera text. Stilanalys med exempel*. Studentlitteratur. Lund

Laurén, Christer. 1993. *Fackspråk. Form, innehåll, funktion*. Studentlitteratur. Lund

Laurén, Christer och Nordman, Marianne. 1987. *Från kunskapens frukt till Babels torn: en bok om fackspråk*. Liber. Malmö (Boken finns även på nätet på: <http://www.tritonia.fi/vanha/ov/frukt/index.html>)

Ledin, Per. 1991. *Räknelära i stilistik*. Institutionen för nordiska språk. Stockholms universitet. Stockholm

Svartvik, Jan och Sager, Olof. 1996. *Engelsk universitetsgrammatik*. Liber AB. Stockholm

Internetkällor:

<http://www.di.se> [maj 2005]

http://www.ericsson.com/investors/financial_reports/2003/annual03/summary_annual.pdf [mars 2005]

http://www.ericsson.com/investors/financial_reports/2003/annual03/summary_annual_se.pdf [mars 2005]

<http://www.lehigh.edu/~jbg1/lingmod.htm> (om formalingvistik) [maj 2005]

<http://www.ne.se> [mars-maj 2005]